

[Karl Olsen.]

den unge fra arbejderhjemmet og den højere uddannelse, som det meget rigtigt er påpeget i bemærkningerne til lovforslagets § 2; der siges dér:

„Også tradition og milieu og en vis omvurdering af den akademiske uddannelses anseelse og betydning for social og navnlig økonomisk opstigning er betydende årsager til uligheden mellem de forskellige befolkningsgruppers andel i tilgangen til gymnasiet.“

Jeg kender dette af egen erfaring. Jeg er selv kommet fra et københavnsk arbejderhjem, har selv måttet gennembryde den mur, for ikke at sige lydmur, at forlade miljøet og traditionen. Procenten af unge fra arbejderhjem, der vil søge højere uddannelse, vil utvivlsomt stige i vore gymnasier og ved vore højere læreanstalter, hvis en støtteordning af den art, vi nu forhandler, bliver gennemført, selvfølgelig — selv om jeg ikke tror, der vil komme nogen voldsom stigning. Men så er vi i alt fald nået dertil, at det ikke længere er økonomiske årsager, der hindrer tilgangen, så er det ikke økonomiske årsager, der holder de kredse af befolkningen ude fra at få del i den højere uddannelse.

I bemærkningerne til lovforslaget vender man sig imod de studerendes beskæftigelse i erhvervslivet, ser det i alt fald som idealet, at de helt kan ofre sig for studierne. Jeg forstår godt den tanke, men jeg tror ikke, at den kandidat, der i en del af sin studietid har måttet tjene til sine studier, er ringere stillet, når han kommer i embede, end den, der vandrer lige fra skolebænken ind i universitetets auditorium og videre lige op til embedseksamen, uden at han på noget tidspunkt kommer med ud i produktionslivet under en eller anden form; jeg tror ikke, at han, vi kalder arbejdsstudenten, er den ringest stillede af de to. Arbejdsstudenten har nemlig lært noget, man ikke kan lære af bøgerne; han har lært menneskekundskab. Man skal heller ikke helt tage glæden ved kampen for uddannelsen og fremtiden fra den unge og hans hjem. Denne kamp kalder efter min opfattelse på nogle af de værdifuldeste egenskaber hos et menneske. Denne kamp skal ikke gøres urimeligt hård eller håbløs; derfor skal hjælp ydes, men efter vor opfattelse en hjælp til selvhjælp, hvor

det er muligt. Hjælp til selvhjælp er også i denne forbindelse et godt princip at bygge på.

Den hjælp til ungdommen, som ifølge denne lovgivning til sin tid vil blive ydet, er efter vor opfattelse en investering; det er penge, der vil forrente sig i form af dygtighed og initiativ, til bedste for samfundet som helhed.

Jeg har her udtalt mig om lovforslaget i almindelighed, og jeg skal til slut gøre nogle bemærkninger til dets enkelte paragraffer.

Mit parti afviser af principielle grunde den i § 1 skitserede ordning, hvorefter udgifterne i forbindelse med denne lovgivning i alt væsentligt skal finansieres over en stærkt forhøjet arveafgift. Gennemførelsen af en lovgivning som den foreliggende skulle jo helst være en folkesag. Man kan da ikke lade ca. 1 000 mennesker betale udgiften ved ungdommens uddannelse. Et sådant forslag har — synes jeg — mindelser fra den gamle vulgære socialistiske agitation: lad de rige betale! Jeg troede ellers, vi havde arbejdet os ud af den.

Det var næsten rørende at høre det ærede medlem hr. Per Hækkerup takke finansministeren for hans, jeg tror, det var venlighed eller hjælpsomhed, derved at han stillede de penge til rådighed. Ja, det tør siges at være let, når det er andre folks penge, man stiller til rådighed, og jeg vil dog understrege overfor det ærede medlem, at det er folketingset, der afgør, om pengene skal stilles til rådighed eller ej. Der gør sig ofte en begrebsforvirring gældende, navnlig hos et parti som socialdemokratiet, der gennem mange år var et flertalsregeringsparti i denne sal, idet man mener, at når en minister har sagt noget, er den sag i orden. Nej, det er denne sal, det er dette ting, der afgør, hvorledes denne lovgivning skal finansieres, og vi forbeholder os i udvalget at tage spørgsmålet om udgiftens størrelsesorden og om dækningsproblemet op til særlig debat. Udgiften må efter vor opfattelse afholdes af de almindelige statsindtægter.

Vi vil i udvalget endvidere drøfte den skitserede administration og bestyrelsens sammensætning. Selve det foreliggende lovforslag er jo meget koncentreret — man får det meste at vide i bemærkningerne. Man kan næsten sige, at vi, hvis vi gennemfører